

Ekonomiaren hastapenak*

Jenaro Garate

Durangoko azokan aurkitu nuen liburu hau, ezezaguna neretzat. Pozik itzuli nintzen Eibarrera, ekonomiaren hastapenak euskaraz idatzita nekartzala eta.

Baina liburua irakurtzean gehiago poztu nintzen oraindik, batez ere teoria marginala hain ongi jorratzen eta erakusten duelako.

Lan oso aipagarria dela uste dudanez, orri hauek bete ditut liburu aurreztuz eta liburuari jarraituz.

I. LIBURUAREN KRITIKA

Madrileko ingeniari ikasleei zer nolako ekonomia irakasten zitzaizen jakiteko aukera euki nuen, nere denboretan: teoria marginalean oinarritutako ekonomia, hain zuzen. Itxura denez, derri gorrezkoa gertatzen da zientifiko kutsuko ekonomia irakastea, zientzia naturalen eta zehatzen estudianteei. L. M. Bandres eta K. Busturiak Donostiako Kimika Fakultateko ikasleei erakusten dieten ekonomia, oinarri beretan eraikia da, behintzat. Hori bai, nik ezagutu nuena baino askoz osatuagoa.

* *Ekonomiaren hastapenak*. L. M. Bandres - K. Busturia, UEU, Iruñea, 1980.

Ikasgaiak

Liburuak (apunteak) ez du aurkibiderik eskaintzen. Baliteke amaitu gabekotzat emana izatea. Dena dela, ikasgai hauek osatzen dute liburua:

— Sarreran, begirada interesgarri bat egiten diote ekonomia osoari.

— Lehenbiziko 9 ikasgaiak, azokan azaltzen eta zenbatzen diren fenomenoen berri ematen digute. Funtsean teoria marginalak eskaintzen dituen gaiak dira: produkzioa, lehiaketa libreko merkatua, monopolia, oligopolioa, eta azkenik lana, azokan sal-erosten den eran (lanindarra denez, beraz).

— 10. eta 11. ikasgaietan galdera nagusiak ukitzen dituzte, aurreko ikasgaien oinarrian zeudenak: kapitala, interesa, mozina.

— 12 eta 13. ikasgaietan, makroekonomiaren zenbaketak eta adierazpideak urratzen dizkigute.

— 14. eta 15. ikasgaietan, atzerriari buruzko gaiak ekiten diete.

— Azkenik, 16. ikasgaiaren errentaren azterketan abiatzen dira.

Teoria marginala, ardatza

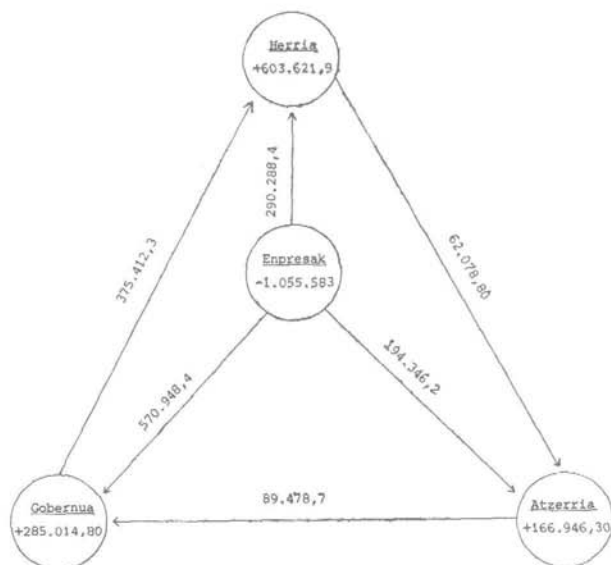
Liburuaren gidaria teoria marginala da, gehienbat, idazleen gogokoa izan edo ez izan.

«...ekonomiak, ezpairik gabe, eredu sozialista daukaten herrietan eta eredu kapitalista dutenetan oso garapen desberdina izan du. Gu bizi garen gizartearen tankera kontutan izanik, apunte hauek bigarren auke-
rapide horren ildotik doaz. Horrekin ez da esan nahi...»
(7. or.).

«Teoria marginala... Halaz ere, herri kapitalistek oraindik ontzat ematen dute teoria hau eta, aldakuntza txiki batzurekin, ekonomia ikasketako zentru guztietan irakasten da.»

(6. or.).

Bestalde, gaien aukera eta adierazpidea, modurik tekniko

Espainia 1977: Lau sektoreen hartuemanak, netoki

edo zientifikoenean eginak dira, teoria honi dagokionez. Hastapenak eskaintzen dihardutela ere, zuzen elkar lotuz eta argituz ari dira. Ez nuen susmo haundirik teoria marginala eta beronen ingurukoak hain ederki erakutsita irakurri behar nituenik, cuskara egokian!

Sen kritikoa

Baina liburu honetan pozik aurkitu dudan meritu berezia, batez ere, hau da: goi-mailako sen kritikoa.

Gehienetan, irakasleak bere asignaturaren garrantzia eta balioa jaso izan du. L. M. Bandresek eta K. Busturiak, ordea, ekonomiak erakusten dituenak kontuz hartu behar direla dihardute esaten, liburuaren sarrera-aurkezpena bukatzerakoan ohar horixe eginaz.

Sarrera horretan eta liburuan zehar ere, gairik garrantzitsuenak eztabaidagarri uzten dira, nahiz eta zientifikotasunaren bide itxuratsutan ibili behar, ikasleen ahalmenaren baldintzetara makurtuz. Besterik ez bada, esaldi batzu aipatuko ditut.

Ekonomiaren kritika orokorra

«...kurtso eta apunte hauen helburua zera da: estudianteak zientzia ekonomikoaren oinarritzko ezaguera bat har dezala...» (1. or.)

«...: ekonomiak, ezpairik gabe, eredu sozialista daukaten herrietan eta eredu kapitalista dutenetan..., apunte hauek bigarren aukerapide horren ildotik doaz. Horrekin ez da esan nahi hemen aukeratzen den ereduia bestea baino perfektuagoa denik, ez eta gutxiago ere, ...» (7. or.)

«... zientzi saileko estudianteei ohar bat egin behar diegu; ... askotan liburuetan edo klaseetan ikasten dituzten gauza guztiak egia borobiltzat bezala jotzeko joera daukate. Kontuz hemen! Teoria ekonomiko guztien oinarrian, antza denez, bakoitzaren ideekin ados ez dagoen idea bat edo beste inplizituki joan daiteke.» (7. or.)

Teoria marginalaren kritika

Teoria marginalistari egiten dioten kritika, zeharo nabaria da:

«XIX. mendean, hastapen abstraktu batzutan oinarriturik, teoria deduktibo bati hasiera eman izan zaio; honen ondorioz, teoria marginalista kaleratu izan da; ...»

Teoria honek problema ekonomikoek trataera matematiko huts bat ematen die...» (5. or.)

«Merkatu libre idealeko eskaintza eta eskari legearen bidez determinatzen ez den edozein baloreri, teoria marginalak uko egiten dio.» (5. or.)

«Teoria honek errealitate ekonomikoarekin zerikusi eskasa izan du beti.» (6. or.)

«Hala ere, herri kapitalistek oraindik ontzat ematen dute teoria hau... Errealitatearekin lotura eskasa duelako hain zuzen, bere egitura formalak askoz «zientifikoagoa» dirudi.» (6. or.)

«Keynes'ek ekonomiaren teoria marginalista bene-tan oso gutxi aldatu zuen,...» (6. or.)

Textuan zehar egindako kritikak ez dira hain nabariak azalean, baina bai esanguratsuak. Adibidez,

«Bestetik, X produktuaren salmenta dela eta, berez espero duen sarrera (dena salduko balu) hauxe da:
 $I = p X$.» (25. or.).

«Espero duen» esaerak eta parentesi artean dagoen oharrak «(dena salduko balu)», auzitan eta eztabaidagarri uzten eta erakusten dute darabilten gaia.

Baita, adibidez, 12. eta 13. ikasgaiak alderatuz ere, ondorio bera jasoko duzu.

Lan honen zati hau zera esanez amaituko dut: pozgarria izan dela nerretzat honelako ekonomilari euskaldun eta kritiko batzu aurkitzea, horrenbeste politikok ekonomia aipatzen eta konponetzen diharduten bitartean, ez dakit jakinaren ustez edo ezjakinaren ausardiaz.

II. LIBURUARI JARRAITUZ

Lehenago aipatuta laga dugunez, L. M. Bandresek eta K. Busturiak ez diote balorerik aitortzen teoria marginalari; «teoria deduktibo» den eta «errealitate ekonomikoarekin zerikusi eskasa» eta «errealitate ekonomikoarekin lotura eskasa duelako,... bere egitura formalak askoz zientifikoagoak...» dituen teoria horri.

Ezin asma abiapuntu hoberik teoria marginalaren epaia egi-teko, beregan daramatzen hutsak argi eta garbi aurkitu arte.

Epai honen hasiera —laburra bederen— JAKINen 16. alean egin nuen, teoriaren eta formulen aldetik. Orain, ordea, EKONOMIAREN HASTAPENAK ikasleei eskainia dagoenez, eskola maila berdinean ihardungo dut, adibide numeriko ulerterraz batez gaia astinduz.

Horretarako, beste orrialde batean azaltzen da erreminta makinak Euskadin produzitzen dituen enpresa txiki baten bi balantze eta tartean iragandako urtealdiko galera-irabazien kontua, erarik laburrenean, Espainiako kontabilitate-sistemaren arabera. L. M. Bandresek eta K. Busturiak enpresaren urtealdi baten teko mozkina zenbatzeko eskatzen dituzten datuak dira:

«Aldizkako mozkina bi eratan kalkula daiteke:

a) Metodo bat zera da: urtealdi ekonomikoa amaitzera-

BALANTZEAK

	N. Urtea	N + 1 Urtea	Aldea	Ondorioak
1.—Kapital propioa	H 40.621	H 47.920	H 7.299	Guztira
2.—Ibilgetu materiala:				
Gordina	Z 43.725	D 51.285	Z 7.560	
Amortizazioa	H 6.949	H 10.250	H 3.301	
	Z 36.776	D 41.035	Z 4.259	
3.—Stockak	Z 21.042	D 25.622	Z 4.580	+ 8.839 gauzatan
4.—Zordun-hartzekodun kontuak	H 18.905	H 24.065	H 5.160	— 1.540 dirutan
5.—Finantz Kontuak	Z 1.708	D 5.328	Z 3.620	
	0	0	0	

GALERA-IRABAZIEN KONTUA

3.—Stocken aldaketa	+ 4.580
6.—Erosketak eta gastuak	— 88.540
7.—Amortizazioak	— 3.301
7.—Salmentak	+ 94.560
IRABAZIAK (mozkina)	+ 7.299

koan, enpresak zeukan ondorearen balioaren eta urtealdiaren hasieran zeukanaren arteko kenketa, gertu diren...»

- b) Bigarren metodoa zera da: kontabilitatearen bidez aldikako mozkina kalkulatzeko, hau da, galera-irabazien kontuaren bidez.

Kasu honetan, mozkina urtealdi ekonomikoan zehar gertaturiko gastuen eta sarreraren arteko kenketa izango da.» (133-134. orr.)

Gure koadroan, metodo bien bitartez zenbatuta dago mozkina. Lehenengo metodoak, gauzatan (+ 8.839) eta dirutan (— 1.540) zehaztuta ematen digu mozkina. Bigarrenengo metodoak ez digu horrelako zehaztasunik ematen.

Hutsune hori betetzeko —azokatik begiratzen duen teoria marginalak egin beharko lukeena eginaz—, zera aginduko diogu gure enpresako kontabilitateari: azokan saldu diren inbertsio-ondasunak gastu-sarreraren kontuan sartzen dituen bezala, gastu-sarreraren kontu berean sar ditzala azokan erosi diren inbertsio-gai berberak ere, autoreen esaeta argi honi jarraituz:

«..., beti ere ematen duen entitate ekonomiko bat dago, eta jasotzen duen beste bat.» (152. or.)

Horretarako, lerro bi erantsi beharko diogu galera-irabazien kontu arruntari:

— 7.560 Inbertsio-ondasunen erosketa (diru gastua)
+ 7.560 Inbertsio-ondasun berriak (ondasun sarrera)

Euskadiko «j» enpresa honen zehaztasun guztiak ezagutzen ditudanez gero, berorren hartueman sail bakoitza lau zatitan banatuko dut:

GALERA-IRABAZIEN KONTU ERABERRITUA

Dirutan

2.—Inbertsio-ondasunen erosketak		— 7.560
2h.—Herriari		—
2c.—Beste enpresei	—	7.560
2g.—Gobernuari		—
2f.—Atzerriari		—

6.—Erosketa eta gastu arruntak		— 88.540
6h.—Herriari	— 40.532	
6c.—Beste enpresei	— 44.688	
6g.—Gobernuari	— 3.320	
6f.—Atzerriari	—	
7.—Salmentak		94.560
7h.—Herriari	—	
7e.—Beste enpresei	86.078	
7g.—Gobernuari	—	
7f.—Atzerriari	8.482	
Guztira, dirutan		— 1.540
<i>Ondasunetan</i>		
2.—Inbertsio-ondasun berriak		+ 7.560
3.—Stocken aldaketak		+ 4.580
6.—Amortizazioak		— 3.301
Guztira, ondasunetan		+ 8.839
MOZKINA, GUZTIRA		+ 7.299

GALERA-IRABAZIEN edo MOZKINAREN kontu hau, zeharo ados dago. «EKONOMIAREN HASTAPENAK» lehenengo metodotzat (133. or.) ematen zigun mozkinaren kopuruarekin eta zehaztasunekin.

Galera-irabazien kontu hau har daiteke ekonomia berriaren ispilutzat.

Zer egin dugu?

- «J» enpresaren galera-irabazien kontua, azokatik begiratuz eratu.
- Mozkina zertan datzan zehaztu.

Zer aurkitu dugu?

- «J» enpresak dirua galdu egin duela azokan, eta produktoa irabazi egin duela.
- Azokari so eginaz eratuta dagoenez, enpresen sektorearen batuketa osatzeko moduko kontua eratu

dugu, beste enpresa guztien kontu berdinekin berehalaxe batzeko bezalakoa.

Ondorioak

Euskadiko «j» enpresa honen galera-irabazien kontuak bi zati nagusi dauzka: dirutan eta ondasunetan:

$$\begin{array}{r} B_j \\ \hline 7.299 \end{array} = \begin{array}{r} \pm S_j \text{ (dirutan)} \\ \hline - 1.540 \end{array} \pm \begin{array}{r} I_j \text{ (ondasunetan)} \\ \hline + 8.839 \end{array}$$

Euskadiko enpresa guztien horrelakoxe kontuak edukiko bagenitu jakin ahal izango genuke Euskadiko enpresen sektorearen mozkina. «EKONOMIA HIZTEGIA»n azaltzen denez, badakigu hau dela 1972. urterako:

$$\begin{array}{r} B_j \\ \hline 20.630,2 \end{array} = \begin{array}{r} \pm S_j \text{ (dirutan)} \\ \hline - 30.363,6 \end{array} \pm \begin{array}{r} I_j \text{ (ondasunetan)} \\ \hline + 50.993,8 \end{array}$$

Modu berean, Espainiako enpresa guztien horrelako galera-irabazien kontuak edukiz gero, jakingo genuke Espainiako enpresen sektorearen mozkina. Iazko udazkenean azaldu zen «Contabilidad Nacional de España, Madrid, 1980». I.N.E.ren liburuan ematen diren datuak aztertuz eta berrerraturaz, egin ahal izan dut enpresen sektorearen galera-irabazien kontu hori, zehaztasun guztiekin hornitua.

GALERA-IRABAZIEN KONTUA (1977, milioietan)

Dirutan

2.—Inbertsio-ondasunen erosketak

(inbertsio-ondasun ez diren edo ez direlako kontzeptuan jasotzen dira bakarrik. Bestalde, sal-erosketak konpentsatuz, zero izango litzateke)

6.—Erosketa eta gastu arruntak

6h.—Herriari (lanindarra eta abar) 6.985.758,8

6c.—Beste enpresei (sal-erosketak konpentsatuz, zero)

6g.—Gobernuari (zergak eta abar) 883.446,6

6f.—Atzerriari (inportazioak eta abar) 1.474.267,5

— 8.287.889,9

7.— <i>Salmentak</i>		+ 9.243.472,9
7h.—Herriari (Kontsumogaiak)	6.695.470,4	
7c.—Beste enpresei (salerosketak konpentsatuz, zero)	—	
7g.—Gobernuari (gai arruntak)	312.498,2	
7f.—Atzerriari (exportazioa)	1.279.921,3	
Guztira, dirutan		— 1.055.583,—
<i>Ondasunetan</i>		
2.—Inbertsio-ondasun berriak		+ 1.927.336,4
3.—Stocken aldatetarako		+ 150.159,5
6.—Amortizazioak		— 804.792,2
Guztira, ondasunetan		+ 1.272.703,7
MOZKINA, GUZTIRA		+ 217.120,7

Honaraino helduz, irakurri ahal izan duzue ekonomia berriaren OINARRIZKO ERAKUSPEN PRAKTIKOA, kopuru errealetan eskainia:

- Enpresen sektorearen hartuemanen kontua. Eta kontu horretan, $\pm S_e < 0$. Sektorea diru galtzen.
- Sektorearen galera-irabazien kontu osoa, kapitalaren eraketa beregan duena: $B_e = -S_e + I_e$
- Ondorioz, sistemako aurrezki orokorra berdin zero egin da: $\pm S_h \pm S_e \pm S_g \pm S_f = 0$

Espainiaren kasuan, adibidez, 1977. urterako (milioietan).
 $+603.0521,90 \quad -1.055.583,— \quad +285.014,80 \quad +166.946,3 =$
 $S_h \quad S_e \quad S_g \quad S_f$

Euskadiko «j» enpresaren galera-irabazien kontu errealetik hasi eta Euskadiko eta Espainiako kontu errealetara heldu gara, den dena argituz, *praktikoki, estatistikoki, kopuru errealetan*.

Marginalismora itzuliz

Jo dezagun berriz marginalismora.

Zeren funtzio da mozkina, errealitatean?

Gure galera-irabazien kontu erreala irakurriz, esan dezakegu:

MOZKINA = funtzio (inbertsio gaien erosketa, erosketa eta gastu arruntak, salketa guztiak; eta produkzioak irentsi, transformatu, gorde eta atera dituen produktuak).

Hau da,

$$B = f(d_1, d_2, \dots; k_1, k_2, \dots)$$

Mozkinaren funtzioak bi aldagai multzo dauzka: azokako aldagaiak (d_1, d_2, \dots) eta produkzio aldagaiak (k_1, k_2, \dots). Azokako aldagaiak, monetarioak dira. Produkzio aldagaiak, ondasunezkoak dira.

Zer dio, ordea, teoria marginalak?

$$B = I - C \text{ (EKONOMIAREN HASTAPENAK, 54 or.)}$$

$$B = P \cdot X - C(x) \text{ (EKONOMIAREN HASTAPENAK, 66. or.)}$$

Teoria marginalaren oinarritzko mozkinaren formulak, hiru akats nagusi dauzka: hutsune bat eta errore bi.

Hutsunea

Adierazpide matematikoa denez, ezin du berez esan mozkinaz zer den, zertan datzan. Eta ez da gauza hutsune hori beste inondik betetzeko.

1. errorea: azokari buruzkoa

Formula matematiko bezala, lehenbizi uko egiten dio azokari, inbertsiogaien salketak kontuan hartuz gero, inbertsiogai berberen erosketak kanpoan uzten dituelako. Logika matematikoa falta zaio, nabariki.

2. errorea: produkzioari buruzkoa

Produkzioa ez du aintzakotzat hartzen. Produkziara doazen faktoreei eta produkzioetik ateratzen diren produktuei begiratzen die, bai. Baina produkzioan bertan gertatzen denarekin, ez du ezer jakin nahi. Marx-en terminologiak lagunduko digu puntu hau errazago ulertzen. Teoria marginalak *lanindarraren* crosketa (kostua, zirkulazioan), dauka gogoan, baina ez *lana* bera, lan egitea, langileen iharduera (kreatibitatea, produkzioan).

Gehienetan, teoria marginalaren akatsak azokari erantsi izan zaizkio, azoka zeharo libre ez dela eta. Hori irizpide okerra da. Jar ezazu nahi bezalako libre ideala. Marginalismoa berdin izango da faltsua, bere baitan faltsua da eta.

Teoria marginal matematiko-zientifikoak (zientifikotasun matematikoa baita bere kuttuna!), oinarritzko matematiketan egiten du kale. Ez da gauza, ez azoka eta ez produkzioa bere matematiketan behar bezala sartzeko, nahiz eta mozkinaren errealitateak besterik oihuka eskatu.

L. M. Bandres eta K. Busturia lagunok! Teoria marginala ez da bakarrik «teoria deduktibo» eta «errealitate ekonomikoekin zerikusi eskasa» duen, eta «errealitate ekonomikoekin lotura eskasa duclako bere egitura formalak askoz *zientifikoagoak*» dauzkala dirudien teoria. Teoria marginala zeharo faltsua da bere baitan, bere matematiketan.

Eta oinarri matematiko faltsuen gainean, egundokoak craiki ditu, negargarriak, zientzia lurperatuta daukatenak. Kapitalaren laukia, adibidez, aurrezkiaren garrantzia, eta abar. Hitz batez esateko, Keynes-en berdintasun faltsuari oinarri faltsuak emanaz: $S = I$ egiaztat mantenduz.

Ordua da, nik uste, ekonomiaren ikasleei egiak eskaintzen hasteko. Eta teoria marginala erakustera baldintzatuta egon baldin bagara, garaia da bere kritikaz hornitua eskaintzen hasteko, bazterrerara botatzeko oraindik ere gauza ez bagara.

Amaiera

JAKINen 16. alean eginiko baieztapenen bitartez, zor haundiak egin ditut ekonomiaren arloan.

L. M. Bandresen eta K. Busturiaren «EKONOMIAREN HASTAPENAK» liburuak arnasa gehiago eman didate, aurrera jarraitzeko. Egongo da ekonomilaririk Euskadin, ekonomia berria euskaraz eraikitzeko gertu.

Eginkizun hau, nire ustez, ezin liteke «Akademia»ren giroan egin, hasieran behintzat. Garai batean, nere bidea «akademia» horren barrukoa izango zela uste izan nuen. Baina Akademiaren zientzia ez nuen ulertu. Ondorioz, ezin onartu nere baitan kritikatu gabe. Gaur kritika hori egina daukat Akademiatik at. Eta garbi ikusten dut ezinezkoa izango litzaidakeela Akademia barruan egitea; zientzia barruan egonez gero, horrelako kritika ezkorra egitea oso zaila delako.

Orain, ordea, nere aurkikundek Akademiari eskaini behar dizkiot. Ahalgo ote dut? Ahalgo ote dugu? Benetan zaila izango zaigu. Nik neuk, Akademian banengo, kasu gutxi egingo nioke kanpotik baieztapen biribilak eginez letorkeenari.

Hala eta guztiz ere, L. M. Bandresen eta K. Busturiaren kritikatzeko senak baiezkorrak dira, euskaraz eskaini diguten liburu bikaina lekuko. Mila esker biori!

J. G.

E N P R E S A K

(Gaineratikoa)

Lerroak		Erref. INE	Orriak 1980		1977
P.50	Ondasun eta zerbitzuen exportazioa	S.90	190-191	f	1.005.104,9
R.30	Subentzioak	S.60	150-151	g	130.202,—
	Ondasun eta zerbitzuen erosketa garbia (gob.)		214-215	g	138.245,4
	Kontsumo garbia				6.649.037,5
P.33	(Kontsumoa atzerritarrek egina)	S.90	190-191	f	(317.503,8)
	(Familien kontsumoa)	S.80	308-309	h	(6.374.221,1)
P.32	(Kontsumoa atzerrian)	S.90	190-191	f	(—42.687,4)
	SARRERAK (dirutan)				7.922.589,8
P.60	Ondasun eta zerbitzuen inportazioa	S.90	190-191	f	1.474.267,5
R.61	Produktzioari eta inportazioari buruzko zerga arruntak	S.60	150-151	g	613.247,7
	Lansariak				4.300.310,8
R.10	(Familien lansariak atzerrira)	S.90	190-191	f	(—3.980,3)
R.10	(Lansariak atzerritik)	S.90	190-191	f	(107,3)
R.10	(Lansariak gobernutik)		214-215	g	(—747.080,6)
	(Lansariak familiei)	S.80	308/309	h	(5.051.264,4)
	ORDAINKETAK (dirutan)				6.387.826,—
Gaineratikoa					
	SARRERAK (dirutan)				7.922.589,8
	ORDAINKETAK (dirutan)				6.387.826,—
	Gaineratikoa (dirutan)				1.534.763,8
	INBERTSIO GORDINA (gauzatan)	VI-A	266-267		2.077.495,9
	GAINERATIKO GORDINA				3.612.259,7

IRAKURKETA: h: (herria) familiak; e: enpresak; g: gobernuak; f: (foreign) atzerria.

E N P R E S A K

(Hartueman guztiak)

Lerroak		Erref. INE	Orriak 1980	1977
P.50	Ondasun eta zerbitzuen exportazioa	S.90	190-191 f	1.055.104,9
R.30	Subentzioak	S.60	150-151 g	130.202,—
	Ondasun eta zerbitzuen erosketa garbia (gob.)		214-215 g	138.245,4
	Kontsumo garbia			6.649.037,5
P.33	(Kontsumoa atzerritarrek)	S.90	190-191 f	(317.503,8)
	(Familien kontsumoa)	S.80	308-309 h	(6.374.221,1)
P.32	(Kontsumoa atzerrian)	S.90	190-191 f	(—42.687,4)
	Jabetza eta enpresa errentak		306-307 h	321.249,3
	Transferentzia arruntak		306-307 g	3.322,0
	Kotizazio sozialak		306-307 g	40.728,8
	SARRERAK (dirutan)			8.287.889,9
P.60	Ondasun eta zerbitzuen inportazioa	S.90	190-191 f	1.474.267,5
R.61	Produktioari eta inportazioari buruzko zerga arruntak	S.60	150-151 g	613.247,7
	Lansariak		h	4.300.310,8
R.10	(Lansariak atzerritik)	S.90	190-191	(—3.980,3)
R.10	(Lansariak atzerritarrei)	S.90	190-191	(107,3)
R.10	(Lansariak gobernuak)		214-215	(—747.080,6)
	(Lansariak familiei)	S.80	308+309	(5.051.264,4)
	Errentari eta ondareari buruzko zergak		306-307 g	216.837,5
R.61	(Gobernuak jasoak)	S.60	150-151	(448.250,4)
	(Familiek pagatuak)		308-309	(—231.412,9)
	Prestazio sozialak		306-307 g	34.426,1
	Jubilazioko erreserba matematikoen aldaketa		306-307 h	8.482,2
	Transferentzia arruntak		306-307 g	18.935,3
	Jabetza eta enpresa errentak		306-307 g	2.676.965,8
	ORDAINKETAK (dirutan)			9.343.472,9
	SARRERAK (dirutan)			8.287.889,9
	ORDAINKETAK (dirutan)			9.343.472,9
	DESAURREZKIA (—S _e , dirutan)			—1.055.583,—
	INBERTSIO GARBIA (gauzatan)			+1.272.703,7
	IRABAZIAK (B _e = —S _e + I _e)			+ 217.120,7
	AMORTIZAZIOA (gauzatan)			+ 804.792,2
	IRABAZI GORDINAK (B _{he} = —S _e + I _e) =			
	= AURREZKI (?) GORDINA		306-307	+1.021.912,9

IRAKURKETA: h: (herria) familiak; e: enpresak; g: gobernuak; f: (foreign) atzerria.